

Léčba pokročilé demence – paliativní přístup

Robert Rusina
Neurologická klinika IPVZ a FTN
Praha

Terapie demencí...

- Kauzální
- Symptomatická

Terapie demencí...

- Kauzální
- Symptomatická
- Paliativní
 - komfort a důstojné umírání

Terminální stadium demence

- ireverzibilní výrazná nesoběstačnost
- nutnost trvalé ošetrovatelské péče
 - masivní těžké nezvratné kognitivní postižení,
 - plná inkontinence
 - upoutání na lůžko

Paliativní léčba demence

- rozsah léčby
 - indikace kognitiv
 - indikace intenzivní/ev. resuscitační péče
- komfort
- kontinuita komunikace ošetřujícího týmu s pacientem a s pečovatelem

Paliativní léčba demence

- rozsah léčby
 - indikace kognitiv
 - indikace intenzivní/ev. resuscitační péče
- komfort
- kontinuita komunikace ošetřujícího týmu s pacientem a s pečovatelem

Kognitiva

rozeznat, kdy nevede jejich další podávání ke stanovenému terapeutickému cíli:

- již nevedou ke zpomalení progresu
(MMSE)
- velmi pokročilé či terminální stádium
úplná ztráta soběstačnosti,
institucionalizace v nesespecializovaném zařízení ...

Kognitiva

rozeznat, kdy nevede jejich další podávání ke stanovenému terapeutickému cíli:

- již nevedou ke zpomalení progrese
(MMSE)

ale: BPSD

- velmi pokročilé či terminální stádium
úplná ztráta soběstačnosti,
institucionalizace v nesespecializovaném zařízení ...

Paliativní léčba demence

- rozsah léčby
 - indikace kognitiv
 - indikace intenzivní/ev. resuscitační péče
- komfort
- kontinuita komunikace ošetřujícího týmu s pacientem a s pečovatelem

Indikace intenzivní/resuscitační péče

- *Je indikován překlad na ARO při respirační insuficienci, oběhového selhávání, sepsi?*
- *Je či není indikována intubace?*
- *Je terminální demence důvodem k odmítnutí přijetí na ARO?*

Léčba pokročilého/terminálního stádia demence a princip autonomie

- narušen pacientův náhled
- narůstají obtíže se schopností rozhodování
- časté poruchy chování

pátrat po tom, jaké měl pacient názory v době, kdy byl kompetentní

Resuscitation and senility: a study of patients' opinions

George S Robertson *Aberdeen Royal Infirmary, Scotland*

Journal of medical ethics 1993; 19: 104–107

Written anonymous responses to questionnaires issued to 322 out-patient subjects showed that 97 per cent would opt for cardiopulmonary resuscitation (CPR) in their current state of health. In the hypothetical circumstance of having advanced senile dementia only 10 per cent would definitely want CPR, with 75 per cent preferring not to have CPR. There were no significant correlations between the responses and sex or age. Of 270 patients asked verbally if they found the questions disturbing, none said they did.

Přijetí na ARO

- Velmi pokročilé až terminální stádium demence lze považovat za kontraindikaci k péči na ARO/JIP.
- Cílem intenzivní a resuscitační péče je léčit pacienty s potenciálně reverzibilním akutním závažným stavem, u nichž selhává nebo hrozí selhání některé ze základních životních funkcí..

Nepřiměřená invazivní péče

Nepřiměřeně invazivní péče o pacienty v beznadějném stádiu demence může způsobit bolest a další utrpení.

- kanylace cévního řečiště
- permanentní močový katetr
- trvale zavedená nazogastrická sonda
- tracheostomie, UPV...

Nepřiměřená invazivní péče

Nepřiměřeně invazivní péče o pacienty v beznadějném stádiu demence může způsobit bolest a další utrpení.

Může přispívat k prodloužení procesu umírání, které je v této fázi nevyhnutelné.

Older Persons' Opinions About Life-Sustaining Procedures in the Face of Dementia

Dwenda K. Gjerdingen, MD; Jennifer A. Neff, MD; Marie Wang; Kathryn Chaloner, PhD

Arch Fam Med. 1999;8:421-425

Table 3. Desire for Various Life-Sustaining Procedures for Different Levels of Dementia

Levels of Dementia	No. (%) of Participants				
	Cardiopulmonary Resuscitation	Ventilatory Support	Tube Feedings	Hospitalization	Antibiotics
Personality changes that make you unpleasant	23 (27)	19 (23)	20 (24)	59 (70)	62 (75)
Cannot remember how to do everyday things	20 (24)	20 (24)	20 (24)	45 (54)	46 (55)
Cannot recognize loved ones	6 (7)	7 (8)	9 (11)	33 (39)	31 (37)
Cannot care for yourself at all and cannot communicate	3 (4)	4 (5)	3 (4)	28 (33)	21 (25)

Older Persons' Opinions About Life-Sustaining Procedures in the Face of Dementia

Dwenda K. Gjerdingen, MD; Jennifer A. Neff, MD; Marie Wang; Kathryn Chaloner, PhD

Arch Fam Med. 1999;8:421-425

Results. Approximately three fourths of participants said they would not want cardiopulmonary resuscitation, use of a respirator, or parenteral or enteral tube nutrition with the milder forms of dementia, and 95% or more of participants would not want these procedures with severe dementia. In addition, only one third or fewer participants thought they would want to be hospitalized or given antibiotics if they were severely demented. Logistic regression analysis showed a relationship between participants' desire for life-sustaining procedures and having less education, greater independence, and a higher perceived quality of life.

Paliativní léčba demence

- rozsah léčby
 - indikace kognitiv
 - indikace intenzivní/ev. resuscitační péče
- komfort
- kontinuita komunikace ošetřujícího týmu s pacientem a s pečovatelem

Komfort

- Dehydratace
- Zácpa
- Zvýšená teplota
- Poruchy polykání

Paliativní léčba demence

- rozsah léčby
 - indikace kognitiv
 - indikace intenzivní/ev. resuscitační péče
- komfort
- kontinuita komunikace ošetřujícího týmu s pacientem a s pečovatelem

Komunikační aspekty

- nonverbální techniky
- komunikace je zdlouhavá, málo „výtěžná“

Komunikační aspekty

- nonverbální techniky
- komunikace je zdlouhavá, málo „výtěžná“
- komunikace převážně jen s pečovatelem, s nímž je komunikace „bezproblémová“
 - další izolace pacienta
 - narušení terapeutického vztahu s pacientem
 - informace podané rodinou mohou být zkreslené.

Péče o pečovatele

- **Spokojený pečovatel = dobře kompenzovaný pacient.**

Umístění do ústavní péče

- diskutovat s dostatečným časovým předstihem,
- strach z izolace a „odložení“
- pečovatel si může rozvrhnout své síly

Terminální péče

- Obavy personálu
 - Reakce rodin
 - Péče o zemřelého
 - Zbývá jen doprovázet... **Zvuky!!**
-
- Mluvit s rodinou
 - „Leadership“

Podněty k zamyšlení

- **Kdy**
- **Jak** → diskutovat s rodinou – blíží se konec...
- Jak poznat blíží se konec??

I don't want to wake up to find my mother gone, and realize that on balance, I argued too much and was too impatient, while leaving good things left unsaid and kindnesses left undone.

*Beatriz Terrazas:
My Mother's Brain: love in the
times of dementia*

